

ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ม.๑

MUSIC

DESIGN

Graphic

CREATIVE

IDEA

ผู้เรียบเรียง

จิรพันธ์ สมประสงค์

 IMAC EDUCATION

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

จิรพันธ์ สมประสงค์

ผู้ตรวจ

ผศ.รสริน สุทองหล่อ

จิรวัฒน์ โคตรสมบัติ

ผศ. ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช

บรรณาธิการ

ผศ. ดร.ผดุง พรหมมูล

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
จิรพันธ์ สมประสงค์.

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1--
กรุงเทพฯ : แม็คเอดดูเคชั่น, 2562.
256 หน้า.

1. ศิลปะ--การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา). I. ชื่อเรื่อง.

707

ISBN 978-616-345-111-8

สงวนลิขสิทธิ์ : ตุลาคม ๒๕๖๒

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็น
ส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาต
เป็นลายลักษณ์อักษร

จัดทำโดย

MAC | MAC EDUCATION

ส่งต้นฉบับตีส่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว

ในนาม บริษัท แม็คเอดดูเคชั่น จำกัด

เลขที่ ๙/๙๙ อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว ๓๘ ถนนลาดพร้าว

แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๐-๒๙๓๘-๒๐๒๒-๗ โทรสาร ๐-๒๙๓๘-๒๐๒๘

www.MACeducation.com

พิมพ์ที่ : บริษัท เติมทรัพย์ การพิมพ์

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เล่มนี้เป็นหนังสือเรียนที่ได้ผ่านการปรับปรุงพัฒนาด้วยวิสัยทัศน์ของผู้เรียบเรียง โดยมุ่งให้หนังสือศิลปะนี้ทันยุคสมัยและทันเหตุการณ์ในการดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของกระทรวงศึกษาธิการ

ผลจากการปรับหลักสูตรแกนกลางใหม่ไปเป็นมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ชั้นปีครั้งนี้ ทางบริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด จึงได้ให้มีการดำเนินการปรับปรุงหนังสือเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะใหม่ทั้งหมด (ตลอดแนว ๑๒ ปี) ให้ตรงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ชั้นปีที่กำหนดใหม่ ได้แก่ การทบทวนปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ใหม่ การปรับสาระการเรียนรู้ประจำหน่วยใหม่ให้ตรงกับสาระการเรียนรู้ชั้นปีที่กำหนด การเพิ่มเติมเนื้อหาสาระและตรวจสอบเน้นผลให้สะท้อนถึงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้ตรงประเด็น และให้เห็นถึงความแตกต่างในเนื้อหาสาระระหว่างช่วงชั้นและชั้นปี ไม่ให้มีการเรียนซ้ำซ้อนกัน และดูถึงความยากง่ายให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน ทั้งนี้โดยยึดถือตามมาตรฐานชั้นปีที่กำหนดไว้ทุกประการ

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด และผู้เรียบเรียงขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความไว้วางใจเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ของบริษัท จึงขอตั้งปณิธานว่า จะสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อวงการศึกษาตลอดไป

จิรพันธ์ สมประสงค์ ผู้เรียบเรียง

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด

หนังสือเรียน ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตรงตามสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ทักษะศิลป์	ศ ๑.๑ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ศ ๑.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
สาระที่ ๒ ดนตรี	ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ศ ๒.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล
สาระที่ ๓ นาฏศิลป์	ศ ๓.๑ เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ศ ๓.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

คำชี้แจง

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ชุดนี้ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ได้จัดทำและพัฒนาขึ้นใหม่ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การจัดทำและพัฒนาหนังสือเรียนแม็คครั้งนี้ นอกจากจัดเนื้อหาให้ตรงกับสาระแกนกลางและตัวชี้วัดชั้นปีที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยมาดำเนินการพัฒนาหนังสือเรียนชุดนี้ ดังนี้

๑. จัดทำสาระการเรียนรู้ให้ตรงตามตัวชี้วัดชั้นปีและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรทุกมาตรฐานที่หลักสูตรแกนกลางกำหนดให้เรียนในแต่ละปี

๒. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อฝึกกระบวนการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตร ซึ่งสามารถศึกษารายละเอียดได้จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่บริษัทได้จัดทำขึ้นตามแนวทางการวางแผน โดยใช้แนวทางการออกแบบการเรียนรู้ย้อนกลับ (Backward Design) ทั้งนี้ครูผู้สอนควรชี้แจงและให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนปฏิบัติได้จริง

๓. เพื่อสนองนโยบายในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนโยบายให้มีการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกระดับ ได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบภาระงานที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยแทรกไว้ในกิจกรรมตรวจสอบความเข้าใจบางหน่วยที่มีเนื้อหาสอดคล้อง โดยใช้

ตราสัญลักษณ์โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ กำกับไว้ เพื่อเป็นจุดสังเกตสำหรับครูจะได้แนะนำผู้เรียน และครูควรเพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม ทั้งนี้ควรเน้นการเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความไว้วางใจเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ของบริษัท จึงขอตั้งปณิธานว่า จะสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อวงการศึกษาตลอดไป

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด

สารบัญ

ทัศนศิลป์

หน้า

๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การสร้างสรรค์ศิลปะ ประวัติศาสตร์ศิลปะ วัฒนธรรม

๒

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓

๑.๑ ศิลปะสาขาทัศนศิลป์	๓
๑.๒ ทัศนธาตุ (จุดและเส้น)	๕
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๑๔
๑.๓ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม	๑๕
๑.๔ ประวัติศาสตร์ศิลปะ	๑๘
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การสื่อถ่ายทอดและประยุกต์ใช้ศิลปะ

๒๒

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓

๒.๑ การถ่ายทอดศิลปะการวาดภาพ	๒๔
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๕
๒.๒ การวาดรูปแรเงาและระบายสี	๓๐
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๔๓
๒.๓ การวาดภาพทัศนียภาพ	๔๔
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๖๓
๒.๔ การถ่ายทอดศิลปะการปั้นรูป	๖๘
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๗๕
๒.๕ การปั้นรูปจากแบบหรือของจริง	๗๗
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๘๑
๒.๖ ศิลปะการแกะสลักวัสดุเนื้ออ่อน	๘๒
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๘๕

๒.๓ ศิลปะการพิมพ์ภาพ

๘๖

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๘๒

๒.๔ ศิลปะประดิษฐ์

๘๓

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๘๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ สุนทรียภาพทางศิลปะ

๘๗

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๕ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓

๓.๑ คุณค่าความงามในงานทัศนศิลป์

๘๘

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๐๑

ดนตรี

๑๐๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ พื้นฐานงานดนตรี

๑๐๓

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๒.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗ และ ศ ๒.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒

๔.๑ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นฐานงานดนตรี

๑๐๔

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๓๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การสื่อถ่ายทอดสร้างสรรค์ดนตรีไทยและสากล

๑๓๒

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๒.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗ และ ศ ๒.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒

๕.๑ การร้องเพลงประสานเสียง

๑๓๓

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๓๖

๕.๒ จังหวะดนตรีประกอบเพลง

๑๓๗

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๔๘

๕.๓ การอ่านโน้ตเบื้องต้น

๑๔๙

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๕๒

๕.๔ การขับร้องเพลงเบื้องต้น

๑๕๓

- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๕๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ สุนทรียภาพทางดนตรี

๑๕๘

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๒.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘ และ ศ ๒.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒

- ๖.๑ คุณค่าการฟังดนตรีและการอนุรักษ์เครื่องดนตรี
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๕๙

๑๖๒

นาฏศิลป์

๑๖๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ พื้นฐานงานนาฏศิลป์และการแสดงละคร

๑๖๔

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๓.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ และ ศ ๓.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒

- ๗.๑ ความรู้พื้นฐานนาฏศิลป์ไทย
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ
- ๗.๒ รูปแบบและอิทธิพลของการละครประกอบการแสดง
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ
- ๗.๓ หลักปฏิบัติของผู้แสดงและผู้ชม และหลักในการชมการแสดง
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ
- ๗.๔ ประวัติศิลป์และการพัฒนารูปแบบผลงานการแสดงของศิลป์
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๖๕

๑๘๑

๑๘๒

๑๘๕

๑๘๓

๑๘๙

๑๙๐

๑๙๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ การสื่อถ่ายทอดประยุกต์ใช้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์

๑๙๓

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๓.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๒, ๓, ๔, ๕ และ ศ ๓.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒

- ๘.๑ การเคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ
- ๘.๒ การแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวที่แสดงสื่อทางอารมณ์
ภาษาท่า และการตีบท
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ

๑๙๔

๒๐๐

๒๐๑

๒๐๕

๘.๓ การขับร้องประกอบการรำ	๒๐๓
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๑๐
๘.๔ การรำพื้นเมืองและระบำเบ็ดเตล็ด	๒๑๑
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๑๖
๘.๕ นาฏศิลป์นานาชาติ	๒๑๓
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๑๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ สุนทรียภาพทางนาฏศิลป์

๒๒๐

ตรงตามมาตรฐาน ศ ๓.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๕ และ ศ ๓.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒

๕.๑ หลักการชมการแสดงนาฏศิลป์ทั้งดงามและมีคุณค่า	๒๒๑
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๒๓
๕.๒ วิวัฒนาการการละครไทย ละครสากล	๒๒๔
และละครพื้นบ้าน	
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๒๘
๕.๓ การละครไทยในยุคสมัยต่างๆ	๒๒๙
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๓๒
๕.๔ ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของการแสดงนาฏศิลป์	
และการละครไทย	๒๓๓
- คำถามตรวจสอบความเข้าใจ	๒๓๔

บรรณานุกรม

๒๓๕

ภาคผนวก

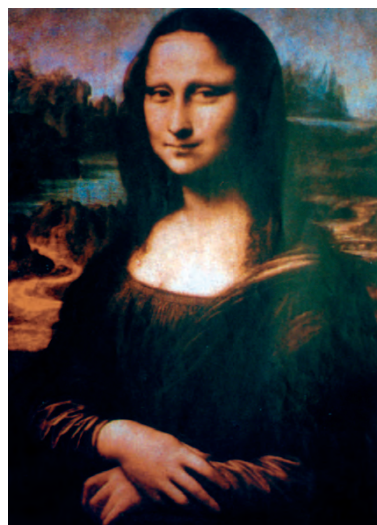
๒๓๖

ดัชนี

๒๔๕

ทัศนศิลป์

การสร้างสรรค์ศิลปะ ประวัติศาสตร์ศิลปะ วัฒนธรรม

๑.๑ ศิลปะสาขาทัศนศิลป์ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒)

๑.๔ ประวัติศาสตร์ศิลปะ
(มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑
และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๓)

การสร้างสรรค์ศิลปะ
ประวัติศาสตร์ศิลปะ
วัฒนธรรม

๑.๒ ทัศนธาตุ (จุดและเส้น)
(มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒
และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒)

๑.๓ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒
และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓)

จุดประสงค์การเรียนรู้ประจำหน่วย

๑. บอกความหมายและลักษณะของศิลปะได้ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒)
๒. อธิบายประเภทของงานทัศนศิลป์ได้ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒)
๓. อธิบายการเกิดจุดและเส้นในการสร้างงานทัศนศิลป์ได้ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑)
๔. จัดภาพด้วยจุดและเส้นได้อย่างสวยงาม (มฐ. ศ ๑.๑ ม.๑/๑, ๒ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑)
๕. อธิบายความสัมพันธ์ อิทธิพลความเชื่อทางวัฒนธรรมในงานทัศนศิลป์ได้ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒, ๓)
๖. อธิบายศิลปะไทยและศิลปะสากลได้ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๓)
๗. อธิบายลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ (มฐ. ศ ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑ และ ศ ๑.๒ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๓)

๑.๑ ศิลปะสาขาทัศนศิลป์

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะ

ศิลปะ เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางครอบคลุมพฤติกรรมการแสดงออกและการสร้างสรรค์ทุกๆ ด้านของมนุษย์

ศิลปะ เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต ตรงกับคำภาษาบาลีว่า สิปฺป และคำภาษาอังกฤษว่า ART ในภาษาไทยนั้นเดิมใช้คำว่า “ช่าง” เช่น ช่างเขียน ช่างปั้น ช่างแกะสลัก ช่างหล่อ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีคำอื่นๆ ที่บางทีก็มีความหมายเดียวกันกับศิลปะ คือ คำว่าลวดลาย ลูกเล่น ช้นเชิง ไหวพริบ ฯลฯ ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หน้า ๑๑๐๑ ให้ความหมายคำว่า “ศิลปะ” คือ ฝีมือ, ฝีมือทางการช่าง, การทำให้วิจิตรพิสดาร การแสดงออกซึ่งอารมณ์สะท้อนใจให้ประจักษ์ด้วยสื่อต่างๆ

นักปราชญ์ นักการศึกษา ผู้รู้ และผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะรุ่นแรก ได้กำหนดความหมาย หรือคำนิยามของคำว่า “ศิลปะ” ไว้ด้วยเหตุผลต่างๆ กันมากมาย ซึ่ง Elsen Albert, ๑๙๖๑ ได้กล่าวถึงศิลปะไว้ว่า

ศิลปะ คือ การเลียนแบบธรรมชาติ

ศิลปะ คือ การแสดงออกเกี่ยวกับความศรัทธา
น่าเชื่อถือของแต่ละสมัย

ศิลปะ คือ สื่อติดต่อระหว่างกันอีกแบบหนึ่ง

ศิลปะ คือ การแสดงออกทางบุคลิกภาพเด่นๆ
ของศิลปิน

ศิลปะ คือ ภาษาชนิดหนึ่ง

ศิลปะ คือ การถ่ายทอดความรู้สึกหรือการแสดงออกด้วยความรู้สึกรูปทรง

ศิลปะ คือ การแสดงออกทาง
ความงาม

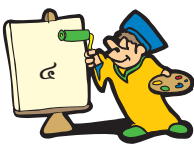
ศิลปะ คือ การแสดงออกทาง
ความเชื่อ

ชื่อ “ภาพคนเหมือน” โดย เรอเนอร์

ชื่อ “กำเนิดวินัส” โดย บอตติเชลลี

ศิลปะ คือ ความชำนาญในการลำดับประสบการณ์ และการถ่ายทอดตามจินตนาการให้เป็นผลงานทางวัตถุที่มีสุนทรียภาพ

ศิลปะ คือ การรับรู้ทางการเห็น

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี กล่าวไว้ในหนังสือ ศิลปะสงเคราะห์ (พ.ศ. ๒๕๐๐ : หน้า ๒๕) ว่า ศิลปะ หมายถึง งานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ซึ่งต้องใช้ความพยายามด้วยมือและความคิด เช่น ตัดเสื้อ สร้างเครื่องเรือน ปลุกต้นไม้ เป็นต้น

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) อารี สุทธิพันธุ์

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) อารี สุทธิพันธุ์ กล่าวไว้ในหนังสือ ศิลปะนิยม (พ.ศ. ๒๓๒๔ : หน้า ๒๑) ว่า “ศิลปะ หมายถึง การรู้จักเข้าใจถ่ายทอดธรรมชาติที่เห็นด้วยจินตนาการและความคิด สร้างสรรค์ด้วยการเข้าใจเลือกวัสดุที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงใหม่”

รูปได้ว่า ศิลปะ เป็นผลงานการสร้างสรรคของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน ทั้งการกระทำ การพูด การเขียนและเกิดผลในทางสร้างสรรค์ที่ดงามเหมาะสมกับกาลเทศะและมนุษย์ทุกคนก็มีความสามารถในทางศิลปะ ต้องเกี่ยวข้องและต้องนำศิลปะไปใช้กับชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลาทั้งทางตรงและทางอ้อม

ประเภทของศิลปะ

ศิลปะที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้มีมากมายหลายประเภท เพื่อความสะดวกในการศึกษาและความเข้าใจ นักวิชาการศิลปะได้แบ่งศิลปะออกเป็น ๔ ประเภทใหญ่ๆ คือ

๑. **วิจิตรศิลป์ (Fine Art)** หมายถึง ศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยสติปัญญา ความรู้สึกอันประณีตละเอียดอ่อน โดยมีมุ่งหมายให้เกิดความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ เสริมสร้างสติปัญญามากกว่าประโยชน์ใช้สอย จำแนกเป็น ๓ แขนง คือ ทัศนศิลป์ โสตศิลป์ และโสดทัศนศิลป์

๒. ประยุกต์ศิลป์ (Applied Art) หมายถึง การนำศิลปะมาประยุกต์สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

๓. อุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Art) หมายถึง การนำศิลปะมาใช้ในการงานอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสิ่งของจำเป็นจำนวนมาก

๔. ศิลปศึกษา (Art Education) หมายถึง การนำศิลปะมาใช้ในการศึกษา เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและดำรงชีวิต

ศิลปะสาขาทัศนศิลป์

ทัศนศิลป์ (Visual Art) เป็นศิลปะสาขาหนึ่งในสามของศิลปะประเภทจิตรศิลป์ที่รับรู้ได้ด้วยการมองเห็นด้วยสายตา ก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก ลักษณะของผลงานทัศนศิลป์จึงเป็นเรื่องการสนองตอบทางตา อันได้แก่ รูปร่าง รูปทรง สี สัน จัปต้องได้

ทัศนศิลป์สามารถแตกแขนงได้ ดังนี้

๑. จิตรกรรม หมายถึง การเขียนภาพหรือการระบายสีต่างๆ ลงบนพื้นวัตถุ เช่น กระดาษ ผ้าใบ พื้นผนัง ปูน ไม้ เป็นต้น ให้เกิดเป็นเรื่องราวและความงดงามตามจินตนาการของผู้วาด จิตรกรรมมีลักษณะเป็น ๒ มิติ คือ ความกว้างและความยาว แต่ด้วยน้ำหนักสีที่แตกต่างกันทำให้เกิดความตื้นหรือลึกขึ้นจนสามารถให้ความรู้สึกทางการมองดูเสมือนเป็นภาพ ๓ มิติ

จิตรกรรมฝาผนัง วัดคงคาราม จังหวัดราชบุรี

ใบอนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เลขที่ ๓/๒๕๕๗

วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๗

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ของ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด เรียบเรียงโดย นายจิรพันธุ์ สมประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา
๕ ปี นับตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ถึงปีการศึกษา ๒๕๖๑

(นายอภิชาติ จีระวุฒิ)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หมายเหตุ

- หลังจากได้รับใบอนุญาตแล้ว หากตรวจพบเหตุที่ทำให้หนังสือที่ได้รับใบอนุญาตนี้มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ขอสงวนสิทธิ์ให้ผู้ออกใบอนุญาตแจ้งเตือนผู้รับใบอนุญาตปรับปรุงแก้ไขภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จด้วยเหตุใดก็ตามในระยะเวลาที่กำหนดให้นี้ ถือว่าใบอนุญาตนี้สิ้นสุด
- ใบอนุญาตฉบับนี้ใช้ได้เฉพาะหนังสือเท่านั้น และไม่ให้นำใบอนุญาตนี้ไปพิมพ์ในหนังสือเรื่องอื่นที่มีได้รับอนุญาตเป็นอันขาด

หนังสือเรียนแม็ค
ศิลปะ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

24 14313150

MAC EDUCATION

www.MACeducation.com

9 786163 451118

ราคา ๑๒๕ บาท